ONDER ONS

Stevo Akkerman

Onder ons

Wereldbibliotheek

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van
Van Grunsven Creative Management, zie ook:
www.vangrunsvencm.com

© 2027 Stevo Akkerman

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Omslagontwerp Studio Vonk & De Boer
Omslagbeeld © Unsplash/Paul Zoetemeijer
Foto auteur © Chris van Houts
NUR 301
ISBN 9789028454903
www.wereldbibliotheek.nl
Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

Voor mijn kinderen

Meent niet, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Want Ik ben gekomen om tweedracht te brengen tussen een man en zijn vader en tussen een dochter en haar moeder en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder; en iemands huisgenoten zullen zijn vijanden zijn.

– *Matteüs 10:34-36*

Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u.

– *Johannes 14:27*

I

Ik merk aan de mensen dat ze zien wat er met mij aan de hand is en ik mijd het midden van de stoep om zo min mogelijk op te vallen. Drie dagen heb ik binnen gezeten, gehuld in het donker van mijn eigen huis, maar de koelkast begint leeg te raken, er is geen brood meer, geen wijn, niets voor het avondeten – en de avond is al bijna voorbij. Drie dagen binnen is niet lang, er zijn mensen die nooit buiten komen, zieken en bejaarden. Drie dagen is niks. Toch voelt het vreemd dat de wereld er nog is, alles gewoon doordraait, de bomen er nog staan, hun bladeren licht bewegend in de warme wind. Dat er vogels vliegen en auto's rijden. Dat er mensen lopen.

De meeste winkels zijn al dicht, maar de supermarkt is nog open. In een minuut of tien ben ik er. Niet vergeten: koffie. Staat niet op mijn lijstje, geloof ik. Ik zou de route met mijn ogen dicht kunnen lopen, zo goed ken ik deze buurt, de straten, de stoepen. Het scheelt niet veel of ik doe het ook: halfdicht heb ik ze, want ze willen niet wennen aan het licht. Het is alsof ik een bord om mijn nek heb waarop staat: VERLATEN. En ook: EIGEN SCHULD.

Het is een mooie avond, dat had ik al gezien toen ik de gordijnen opendeed. Een avond die de stemmen van de mensen lichter maakt. Je hoort opeens veel kinderen, misschien hoeven ze niet naar bed nu de zomer zich meldt terwijl het pas april is. We hadden samen weg zullen gaan met Pasen, hopend op een beetje voorjaar, maar dit is geen beetje meer, dit is een explosie van lente. Heb ik het lijstje nou in mijn broekzak gestopt of

niet? Wijn, brood, avondeten. In de etalages zie ik mezelf lopen, man in shorts en op slippers, licht gebogen, de blik afwendend zodra de winkelruit hem lijkt te vangen. Iemand die er niet wil zijn.

Een maaltijdsalade is goed, ik hoef niet te koken, maar het mag best gezond zijn. Ik pak er twee en doe er een pak soep en drie diepvriespizza's bij. Rode wijn, vier flessen. Zes blikjes bier. Brood en kaas. Bij de kassa aarzel ik even; ik hoef alleen maar achteloos 'Marlboro light' te zeggen en ik zal weer een roker zijn. Maar ik doe het niet, ik betaal zonder de caissière aan te kijken, prop alle boodschappen in een grote plastic tas en klem die tegen mijn borst. 'Fijne avond nog,' zegt het meisje. Het klinkt alsof ze het meent en ik wil haar hetzelfde toewensen, maar ik krijg geen woord over mijn lippen.

Het begint al te schemeren als ik de winkel uitstap, de zon trekt zich terug, alle schaduw verwatert en ik haast me naar huis, als een man met een doel. Er is geen doel. Alles is mislukt, ikzelf nog het meest. Maar morgen ga ik wel gewoon weer aan het werk, net als vrijdag, ondanks Jolande. Het was rustig geweest op het archief, ik had nauwelijks een collega gezien of gesproken. De zwaarte van alles was pas tot me doorgedrongen toen ik 's avonds begon aan een brief en me halverwege realiseerde dat het zinloos was. Ze wilde geen brieven meer van mij, had ze gezegd, ik mocht ook niet meer bellen en ze zou niet reageren op mails. Later misschien, als we gewoon vrienden zouden kunnen worden. Misschien ook wel nooit. Ik moest haar niet meer lastigvallen.

Dat is wat de mensen aan mij zien: ik ben een man die vrouwen lastigvalt. Ik wil te veel zeggen, te veel uitleggen, praten wil ik, betogen, overtuigen, verleiden. Ik heb alles al gezegd en uitgelegd, maar er moeten andere woorden zijn, betere woorden, ik moet haar laten voelen wat ik bedoel, of ze nu wil of niet. Ze wil niet. Het mag niet. Ik had toch sigaretten mee moeten

nemen, straks haal ik ze, eerst de boodschappen thuisbrengen. De tas is zwaar, hij dreigt uit mijn handen te glijden. Heb ik nou koffie gepakt of niet? Ik houd de tas met mijn linkerarm tegen me aan en graaf met mijn rechterhand door de boodschappen – geen koffie. Of helemaal onderin? Ik buig een beetje voorover, duw een fles wijn aan de kant, nu voel ik iets, dat moet de koffie zijn. Dan glijdt de fles de tas uit, ik wil hem opvangen, maar verlies mijn evenwicht en daar gaat de hele tas, en ikzelf ga erachteraan, mijn handen landen in het glas van de kapotte wijnfles, mijn hoofd knalt tegen een fietsenrek en raakt een trapper. Ik wil direct opstaan en doorlopen – niets aan de hand – maar mijn lichaam verstijft en ik blijf liggen, mijn ogen gesloten. Pijn voel ik niet, ik voel niets, ik ben er niet.

'Gaat het, meneer?' Er staan mensen om me heen, ik hoor stemmen, iemand beroert mijn schouder, ik voel dat ze spullen weghalen en ruimte maken.

Laat me maar, wil ik zeggen. Als ik mijn ogen opendoe, zie ik mijn handen vol bloed. Of wijn, dat kan ook. Overal liggen glasscherven. Verder een pak soep, drie pizza's, een brood en een heel gebleven wijnfles. En daartussen de schoenen en broekspijpen van de omstanders. Nu begint de pijn te komen. Steken in mijn handen, een knie die in brand lijkt te staan. Ik denk dat ik bloed over mijn voorhoofd voel lopen.

'Het gaat wel,' zeg ik.

Een jonge vrouw buigt zich over mij heen. 'U bent lelijk gevallen.'

Ik probeer een lachje, maar kom niet ver. Ik richt me half op, steunend op een elleboog, mijn handen durf ik niet te gebruiken. Als deze mensen maar geen ambulance gaan bellen.

'Het gaat wel,' zeg ik weer.

'Dat denk ik niet,' zegt de jonge vrouw. 'Dat denk ik helemaal niet.'

'Moeten we een ambulance bellen?' Een mannenstem.

'Nee, nee.' Ik moet hen stoppen, ik wil naar huis. 'Kunnen jullie mij… kunnen jullie mij… alsjeblieft? Mij overeind helpen?'

'Ik weet niet of dit verstandig is,' zegt de man, maar ik voel toch twee armen onder mijn armen en langzaam word ik opgetild, totdat ik zit. Ze parkeren me met mijn rug tegen een fietswiel. De man is ouder dan de vrouw, zie ik nu. Misschien zijn het vader en dochter. En er is nog een tweede man die zich een beetje afzijdig houdt, alsof hij niet goed weet of hij wil blijven staan of door zal lopen. Ga maar, wil ik tegen hem zeggen, je hoeft je niet schuldig te voelen. Even kruisen onze blikken elkaar, dan draait hij zich om en verdwijnt.

De vrouw haalt een flesje water uit haar tas en giet dat leeg over mijn bloedrode handen, het doet gemeen pijn, het bloeden begint meteen weer opnieuw. Ik zal naar een dokter moeten.

'Ik rijd hem naar de Eerste Hulp,' zegt de man. 'Mijn auto staat vlakbij – jij blijft bij hem?'

'Natuurlijk.'

Hoelang zitten we zo? Zij naast me, een stapeltje papieren zakdoekjes tegen mijn hoofd drukkend, terwijl ik me inhoud om me niet tegen haar aan te laten zakken, in slaap te vallen, mijn ogen niet meer open te doen. Ik zie mijn moeder in de opening van de keukendeur, ik ben gevallen in de speeltuin, er komt bloed uit mijn hoofd, heel hard ben ik naar huis gelopen, ze strekt haar armen naar me uit en nu komen de tranen los, het heerlijke huilen – wat is er toch, jongetje? zegt ze en ze vangt me op in haar armen. Maar de jonge vrouw naast mij is niet mijn moeder; eigenlijk is het een wonder dat ze zich zomaar over mij ontfermt. Zelf zou ik nooit naast een bloedende vreemde op de stoep gaan zitten.

Ik houd mijn handen als een kommetje voor me en laat het bloed wegsijpelen. Wat er met mijn hoofd aan de hand is, weet

ik niet, maar er begint van alles te kloppen, te branden en te prikken. Het enige wat ik kan doen is zo stil mogelijk blijven zitten, naast de jonge vrouw met haar kalme bruine ogen. Ze is mooi, dat heb ik wel gezien, ondanks alles. Ik moet iets tegen haar zeggen.

'Het spijt me.' Ik hoor zelf hoe bescheten het klinkt. 'Wat een toestand.'

'Dat moet u niet zeggen. Ze lappen u wel weer op.'

'Ja.'

Dan wordt er getoeterd; de man met de auto is gearriveerd. Hij stapt uit, hijst me resoluut omhoog – 'Dit moet even,' zegt hij – en helpt me samen met de vrouw de luttele meters naar de auto af te leggen. De pijn verbijtend laat ik me naar binnen werken, de man heeft voorzorgsmaatregelen getroffen, de passagiersstoel ligt bedekt met tissues. Door het geopende autoraam legt de vrouw nog even een hand op mijn hoofd.

'Alles komt goed,' zegt ze.

'Dank,' antwoord ik. 'Je bent een engel.' Zoiets heb ik nog nooit tegen iemand gezegd.

Bij de Spoedeisende Hulp vindt men dat ik geluk heb gehad. Lichte hersenschudding waarschijnlijk, verder is alle schade uitwendig. Geen pezen of spieren beschadigd in de handen, de knie alleen maar bont en blauw, niets kapot in het hoofd. Wel moet de wond boven mijn slaap goed gehecht worden, en daarvan zal wellicht iets zichtbaar blijven, zegt de arts. Voor mijn handen zijn hechtstrips afdoende.

'Wij noemen dat zwaluwstaartjes.'

Zwaluwstaartjes. Ik zoek naar een passende reactie, maar blijf steken bij: 'O ja?'

'Ja.'

Ik sluit mijn ogen en laat de arts begaan.

'U hebt een dikke huid,' zegt hij. 'Ik kom er maar moeilijk doorheen.'

Ik voel er niets van, ik dacht dat het wel vloeiend ging. Langzaam begint tot me door te dringen wat er gebeurd is: de val, het boodschappen doen, het binnen zitten – voor het eerst komt ook weer de gedachte aan Jolande op. Het is alsof het weken geleden is dat ik als een melaatse door de straten ging, de schaduw zoekend vanwege haar. Ik wil het nog even wegdrukken. Het is goed om achterover te liggen in deze stoel en de arts te laten begaan, het mag van mij nog uren duren. Er zijn goede mensen. Er zijn mensen die je oprapen als je 's avonds in een fietsenrek bent beland, die naast je gaan zitten in de rotzooi van bloed en wijn en je naar het ziekenhuis rijden, zonder te weten wie je bent, zonder iets terug te verlangen.

'Niet schrikken als u straks in de spiegel kijkt,' zegt de arts als hij klaar is. 'Het verband om uw hoofd mag er na een dag of vier weer af, de huisarts kan u daarbij helpen en er eventueel een gaasje op doen. Neem een pijnstiller bij hoofdpijn. En gun uw handen wat rust, maar blijf ze wel bewegen. Niet te snel gaan werken, hoor, neem een paar weken vrij, u hebt een behoorlijke opdonder gehad. U zult wel even last houden van vermoeidheid. Duizeligheid ook, denk ik, dat is die hersenschudding.'

Hij laat de stoel kantelen, neemt me bij de arm om me overeind te helpen en kijkt toe hoe ik onhandig en onzeker een paar stappen zet. 'U bent nog een beetje daas, dat is normaal. Ik zal een verpleegkundige vragen u naar de uitgang te brengen.'

In de taxi houd ik mijn ogen dicht en doe mijn mond niet open, behalve om mijn adres te noemen. Zonder ondersteuning van de chauffeur bereik ik mijn voordeur, de eerste meters weer op eigen benen. Ik loop direct door naar de badkamer. Veel verband. Ik probeer mijn ogen te peilen en zie ogen die ogen proberen te peilen. Misschien registreert een camera het beter. Ik pak mijn telefoon, maak een foto van mezelf en probeer te ontwaren wat ik zie, voorbij het verband. Maar ik weet het niet. Ik denk pijn te zien, maar dat is logisch. Ik zie mezelf niet. Eerst

slapen nu. Ik neem een ibuprofen plus twee paracetamols, ik weet niet of dat mag, het lijkt me wel. De foto van mijn gehavende zelf heb ik niet naar Jolande gestuurd, en dat is goed, dat is heel goed.

2

Als kind had ik een nachtlampje dat in het stopcontact zat. Het gaf oranje licht, sterk gedempt door het matte kunststofglas, en het brandde altijd. Maar soms trok ik het lampje uit het stopcontact en deed ik de gordijnen open, want ik had ontdekt dat er avonden waren – als het maar donker en helder genoeg was – dat de hemel zelf licht gaf. Dat je de maan en de sterren kon zien, en dat die dan bewogen, of dat er wolken langs schoten, dan was het alsof ik het voelde waaien in mijn kamer en ik me aan mijn dekens moest vasthouden om niet te worden meegezogen. Anders zou je in de ruimte terechtkomen en de ruimte, had ik geleerd, was oneindig, had geen uitgang, je zou er altijd rond blijven zweven. Het was er extreem koud of juist extreem heet en je kon er geen adem halen. Ik wist niet zeker of dat betekende dat je dood zou gaan, alles was daar anders, je had er ook geen zwaartekracht, misschien tolde je wel eeuwig door, zonder einde. Ik had erover gelezen in een boek van de bibliotheek, hoe oud de sterren waren, hoe groot het heelal was en hoe klein de aarde en het had me bang gemaakt.

Alles aan de andere kant van het raam was miljoenen of miljarden jaren oud en ging maar door en door. Ikzelf zou eigenlijk maar eventjes bestaan – wat raar was; soms kon een dag al heel lang duren. Maar als je doodging was je er toch maar heel kort geweest, ook als je tachtig of negentig was geworden. Alles draaide gewoon door terwijl jij er niet meer was, er kwamen ook steeds weer nieuwe mensen, dat waren er ook miljarden. Zandkorrels, zoals ik er ook één was. Je was dus eigenlijk als mens

gewoon niks. Dat vond ik eng en ik kreeg er een zeer hoofd van, dan leek het alsof ik heel diep viel en dacht ik snel aan de Here God, want die woonde aan de achterkant van de oneindigheid en Hij hield ons allemaal vast.

Ik word wakker zonder te begrijpen waar ik ben en heb overal pijn. Even dwalen mijn ogen af naar het stopcontact; was er een lampje, heb ik gedroomd over vroeger? Nee, geen droom, wel een herinnering aan een gevoel. Het gevoel van reddeloosheid. Ik weet het weer: ik ben gevallen en flink ook. Meteen schiet me te binnen wat ik moet doen: Gert-Jan bellen. Ik kom overeind op mijn ellebogen, zonder mijn handen te gebruiken, en strompel naar de keuken. Het is al vier uur 's middags, ik moet aan één stuk door geslapen hebben en toch voel ik me gebroken. Ik neem een glas water, een ibuprofen, en bel mijn broer. Hij zal me helpen. Als hij niet in het buitenland zit tenminste, op een van zijn consultancytrips.

'Ben je thuis, Gert-Jan?'

'Jazeker. Lekker bezig met een taai rapport. Alles goed?'

'Nou, ik eh… ik ben nogal gevallen gisteren. Mijn hele kop zit in het verband, handen ook, ik eh, ik…'

'*Scheisse*. Hoe ernstig is het?'

'Ik zie eruit als een lijk, en zo voel ik me ook. Maar ik ben niet zwaargewond of zo. Alleen een paar weken niet werken, zegt de dokter.'

'Ik kom je halen. Kun je bij mij revalideren, Joyce is in Amerika, ik heb het rijk alleen. Over een half uur ben ik bij je.'

Ik leg de telefoon op het aanrecht en probeer te bedenken wat ik moet doen, wat ik mee moet nemen. Maar mijn hoofd loopt vast. Ik ga op bed liggen en wacht in het zachte, bijna oranje zonlicht dat door de gordijnen schijnt.

Ik had hem gewaarschuwd, maar ik zie aan Gert-Jan dat hij toch schrikt van mijn verschijning. Er zijn wat grappen nodig om de

onrust te bezweren – ben ik van plan te gaan solliciteren als mummie of was het verband soms in de aanbieding? – en dan neemt hij het heft in handen. Hij vult op mijn vage aanwijzingen een weekendtas met kleren, toiletspullen en medicijnen, inspecteert de koelkast, opent de gordijnen, geeft de planten water en neemt me bij de arm. 'Kom opa, we gaan.'

Bij hem thuis installeert hij me op de bank en vraagt wanneer ik voor het laatst gegeten heb. Dat moet gisterochtend zijn geweest, een snee brood en thee – de koffie was op.

'Het komt allemaal door de koffie,' zeg ik.

'Wat?'

'De val.'

'Ja, maar wanneer had je nou gegeten?'

'Gisterochtend.'

'Dan heb ik nog wat voor je. Wel je hele bord leegeten, graag.'

Trek heb ik niet, maar bij elke hap van Gert-Jans salade voel ik me beter. En als hij koffie heeft gebracht – zelf neemt hij er een glas cognac bij 'vanwege alle commotie' – vertel ik kort wat er gebeurd is. En hoe aardig wildvreemden kunnen zijn. De samenleving is verhard, zeggen ze, maar ga met een bebloede kop op de stoep liggen en je zult daar anders over denken.

'Ik was een beetje vergeten dat er mensen zijn die het gewoon goed met anderen voorhebben,' zeg ik.

Gert-Jan fronst, hij zal me ongetwijfeld melodramatisch vinden. Zelf vind ik dat ook.

'Vroeger had je altijd gaten in je hoofd,' zegt hij lachend. 'Weet je nog?'

'O ja! En polsen gebroken, enkels verzwikt, tanden uit de mond, vingers dubbelgeklapt, schouders uit de kom – jij ook, trouwens.'

'Maar jij was kampioen. Vooral op de crossbaan.'

Er was het veldje achter het huis, dat was ons veldje. We maakten schansen van rondslingerende planken en stenen – de

nieuwe wijk die daar kwam was één grote bouwplaats – en dan gingen we hoogspringen met de fiets; veilig landen was geen vereiste. Voetballen deden we er ook, met alle gevolgen van dien: mijn bril was vaker stuk dan heel. En anders zwierven we door de weilanden rond Berkel, waar de boerenjongens van onze school woonden; iedereen viel weleens uit een boom bij het zoeken naar kraaiennesten. Er waren sloten om overheen te springen en het dan net niet te halen. Er was prikkeldraad om in te blijven hangen. Maar het mooiste was om aan het begin van het dorp, waar de weilanden waren geweest, over het hek te klimmen van de grote hal in aanbouw, 's avonds of in het weekend. Dan was er niemand, vrij spel hadden we. Via de opgestapelde blokken isolatiemateriaal klommen we naar boven, om vervolgens schreeuwend en juichend naar beneden te duiken. Het piepschuim ving ons op.

Ik zou er meteen naar terug willen, ik kan de verwachting waarmee we aan elke nieuwe dag begonnen zo weer oproepen. Hoe er altijd iets in het verschiet lag, na schooltijd, buiten, met de jongens. En met Gert-Jan. Die hoorde daar ook bij, al was hij drie jaar ouder. Wij waren de broertjes Prins, de Prinsjes.

Het is even stil. Dan vraagt Gert-Jan abrupt: 'Maar hoe kwam dat nou eigenlijk, die lege koelkast?'

'Lege koelkast?'

'Je had niks meer in je koelkast.'

'Het waren rare dagen.'

'Hm.'

Laat hem doorvragen, laat hem alsjeblieft doorvragen.

'Rare dagen?'

'Alles is kapotgevallen, Gert-Jan, alles. Had ik je verteld over Jolande? Ja toch?'

'Een beetje.'

'Het is voorbij. We zouden volgende week naar Parijs gaan, maar dat gaat dus niet door… het is echt voorbij nu.'

‘Maar het was toch al eens eerder voorbij? Toen kwam het toch weer goed.’

‘Het was al twee keer eerder voorbij, of weet ik veel, drie keer kan ook.’

‘Dat wist ik niet.’

Nee, dat wist hij niet. Dat had ik hem niet verteld, niemand had ik dat verteld. Hoe ze steeds weer tot de conclusie kwam dat het tussen ons gewoon niet werkte, we waren wel zielsmaatjes, maar ik gaf haar te weinig, ze kreeg geen positieve energie meer van ons tweeën en dan nam ze heel koelbloedig de beslissing om te stoppen en liet niets meer van zich horen. Een paar weken later volgde er een telefoontje of een mail, ze hield nog steeds van mij en ze voelde zich zo vreselijk alleen, misschien konden we het nog een keer proberen, ze was te impulsief geweest, daar kon ze niets aan doen, zo was ze nu eenmaal. En ik bezweek dan onmiddellijk, we moesten elkaar dezelfde dag nog zien en met elkaar praten. En dan beloofde ik dat ik beter mijn best zou doen, ik begreep haar wel, ik was te afstandelijk en te koel, ik liet te weinig zien dat ik van haar hield, ik gaf haar niet het gevoel dat zij voor mij de hoofdprijs was en dat was wel wat zij nodig had. Voortaan zou ik het anders doen, haar zomaar zoenen, ook in het openbaar, vrijen op rare tijden en plekken, en zij zou mij daarbij helpen. En dan begon alles weer van voren af aan.

Maar nu was het echt voorbij. Ze was iemand anders tegengekomen, vertelde ze, een fysiotherapeut die haar helemaal begreep, en die had haar verteld wat er met mij aan de hand was: ik was niet in staat tot liefhebben. Of het wat ging worden met die therapeut wist ze nog niet, daar ging het niet om, maar ze wist wel dat hij haar de ogen had geopend. Met mij zou het zeker niets meer worden.

‘Kutzooi,’ mompelt Gert-Jan.

‘Totaal. Terwijl ik dacht dat ze de vrouw van mijn leven was.’